

**REGULAMIN
WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU
BIOLOGICZNEGO
DLA UCZNIÓW
DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
I KLAS DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

Dział I
PRZEBIEG POSZCZEGÓLNYCH STOPNI KONKURSU

Rozdział 1
INFORMACJE OGÓLNE

- §1. Organizatorem konkursu jest Wielkopolski Kurator Oświaty.
- §2. Wielkopolski Kurator Oświaty w zarządzeniu wydanym w danym roku szkolnym wyznacza pracowników wspomagających organizację i przebieg konkursów w województwie wielkopolskim oraz terminy przeprowadzania poszczególnych stopni konkursów.
- §3. Przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Konkursu Biologicznego jest pani **Ewa Zaran-Jaszczak**, nauczyciel biologii Szkoły Podstawowej nr 1 w Poznaniu, ul. Hezjoda 15, 60-461 Poznań, tel. 501 956 237, ewa.zaran-jaszczak@sp1.poznan.pl Sekretariat: tel. 61 222 37 29, e-mail: sekretariat@sp1.poznan.pl
- §4. 1. Konkurs organizowany jest dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów zwanych dalej gimnazjami.
2. Konkurs składa się z 3 stopni:
1) szkolnego,
2) rejonowego,
3) wojewódzkiego.
- §5. Merytorycznie konkurs obejmuje wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego z biologii w gimnazjum poszerzone o zagadnienia szczegółowe omówione w § 47, § 48 i § 49 niniejszego regulaminu.
- §6. Na wszystkich stopniach konkursu uczniowie rozwiązują test konkursowy, który składa się z zadań otwartych i zamkniętych.
- §7. Udział uczniów w eliminacjach konkursowych jest dobrowolny. W przypadku gdy w szkole, do której uczeń uczęszcza, nie organizuje się stopnia szkolnego konkursu, uczeń może do niego przystąpić w szkole wskazanej przez dyrektora szkoły.
- §8. Uczeń przystępujący do poszczególnych stopni konkursu zobowiązany jest do posiadania ważnej legitymacji szkolnej.
- §9. Organizacja konkursów uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych poprzez dostosowanie warunków przeprowadzenia konkursu do potrzeb ww. uczestników konkursu (dostosowanie nie może naruszać zasad samodzielnej pracy uczestnika konkursu). Warunkiem uwzględnienia tych potrzeb jest e-mailowe złożenie wniosku w terminie do 5 października 2018 r. i uzyskanie zgody przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
- §10. Podczas trwania konkursu uczeń pracuje samodzielnie, zachowuje spokój i nie zakłóca w żaden inny sposób przebiegu konkursu (nie opuszcza wyznaczonego mu w sali miejsca, nie porozumiewa się z innymi uczestnikami, nie wypowiada uwag i komentarzy, nie zadaje pytań dotyczących zadań konkursowych, nie korzysta z żadnych niedozwolonych materiałów, w tym kalkulatora i środków łączności, w tym telefonów komórkowych).
- §11. W szczególnych przypadkach uczeń może opuścić salę, w której rozwiązuje test konkursowy, w każdym czasie po poinformowaniu o swoim zamiarze komisji konkursowej, oddaniu pracy konkursowej i wyrażeniu zgody przez przewodniczącego Komisji Konkursowej. W czasie przebywania poza salą należy zapewnić uczniowi warunki wykluczające możliwość kontaktowania się uczestnika z innymi osobami (wyjątek stanowi sytuacja, w której konieczne jest skorzystanie z pomocy medycznej). Wydarzenie to zostaje odnotowane w protokole przeprowadzenia konkursu.

- §12. Uczestnik konkursu, który ukończył pracę przed wyznaczonym czasem, pozostaje w sali na swoim miejscu.
- §13. W przypadku stwierdzenia przez komisję naruszenia przez ucznia zasad regulaminu konkursu przewodniczący Komisji Konkursowej przerywa jego pracę i nakazuje opuszczenie sali, co odnotowuje w protokole przeprowadzenia konkursu.
- §14. Za zapewnienie opieki i bezpieczeństwa uczniom/uczestnikom stopnia szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego odpowiada dyrektor szkoły, do której uczęszcza uczeń (w drodze na konkurs, w czasie jego trwania i w drodze powrotnej do szkoły).
- §15. Nie przewiduje się dodatkowego postępowania konkursowego dla uczestników, którzy w wyznaczonym terminie nie przystąpią do danego stopnia konkursu.
- §16. W pracach komisji stopnia szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów wizytatorzy Kuratorium Oświaty w Poznaniu.
- §17. Dokumentacja związana z przebiegiem poszczególnych stopni konkursów, po ich zakończeniu jest porządkowana, zabezpieczana i przechowywana przez 5 lat w szkole - miejscu przeprowadzenia danego stopnia lub w szkole wyznaczonej przez przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
- §18. Wielkopolski Kurator Oświaty wydaje laureatom i finalistom zaświadczenia zgodnie z § 5 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. z 2002 r. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.)*.
- §19. Regulamin konkursu nie może ulegać zmianom po jego ogłoszeniu i opublikowaniu na stronach internetowych Kuratorium Oświaty w Poznaniu w danym roku szkolnym.
- §20. Testy i klucze odpowiedzi z poszczególnych stopni konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w ciągu 7 dni roboczych od daty przeprowadzenia konkursu.
- §21. Wszelkie informacje na temat konkursów przedmiotowych organizowanych na terenie województwa wielkopolskiego, w szczególności zarządzenia Wielkopolskiego Kuratora Oświaty w sprawach konkursów, miejsca przeprowadzania stopnia rejonowego i wojewódzkiego oraz ostateczne wyniki stopnia wojewódzkiego będą przekazywane zainteresowanym poprzez publikowanie ich na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce *Rodzice i uczniowie/Konkursy, olimpiady, projekty/Konkursy przedmiotowe organizowane przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty*.

Rozdział 2 STOPIEŃ SZKOLNY

- §22. Stopień szkolny odbędzie się w dniu **23 października 2018 r. (wtorek) o godz. 14⁰⁰** w szkołach, które zgłosiły do Kuratorium Oświaty w Poznaniu zamiar uczestnictwa w konkursie **do 5 października 2018 r.**
- §23. Za organizację i przeprowadzenie stopnia szkolnego każdego z konkursów odpowiada dyrektor szkoły oraz powołana pisemnie przez niego Szkolna Komisja Konkursowa, w której skład wchodzi przewodniczący i co najmniej dwóch nauczycieli, w tym przynajmniej jeden o specjalności zgodnej z przedmiotem konkursu. W szczególnych przypadkach, jeżeli do konkursu przystępuje mniej niż 10 uczniów, dyrektor szkoły może powołać komisję 2-osobową.
- §24. Szkolna Komisja Konkursowa wykorzystuje testy przygotowane przez osobę wyznaczoną przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.
- §25. Czas przeznaczony na rozwiązywanie zadań wynosi **90 minut**.

- §26. Do stopnia rejonowego konkursu kwalifikuje się uczeń, który na stopniu szkolnym otrzymał **minimum 40 na 50** możliwych do uzyskania punktów (tj. 80%).
- §27. 1. Do zadań dyrektora szkoły należy:
- 1) zapoznanie uczniów, rodziców i nauczycieli z *Regulaminem Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2018/2019*,
 - 2) zgłoszenie szkoły do udziału w konkursie, nie później niż **do 5 października 2018 r.** poprzez wypełnienie formularza *on-line*, który znajduje się pod adresem konkursy.ko.poznan.pl. Formularz zostanie uruchomiony **28 września 2018 r.**
 - 3) uzyskanie oświadczenia rodziców o akceptacji *Regulaminu Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2018/2019* (zał. nr 1 do Regulaminu), oświadczenia dotyczącego ochrony danych osobowych (zał. nr 1a do Regulaminu) i wyrażenia zgody na publikowanie danych osobowych dziecka/uczestnika konkursu oraz jego wyników na poszczególnych stopniach konkursów (zał. 1b do Regulaminu),
 - 4) odebranie, **na dzień przed konkursem**, testu oraz schematu oceniania, przesyłanych drogą elektroniczną przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu na adres e-mailowy szkoły, podany przez dyrektora w *formularzu on-line*,
 - 5) powielenie, zabezpieczenie i przechowywanie ww. materiałów konkursowych z zachowaniem tajemnicy służbowej,
 - 6) pisemne określenie zadań przewodniczącego i członków Szkolnej Komisji Konkursowej, tj. opracowanie zasad kodowania prac stopnia szkolnego, sprawdzenie i ocena wszystkich prac konkursowych zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu (każda praca powinna być czytelnie podpisana przez osobę sprawdzającą pracę), rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu, sposób przekazania prac uczniom dyrektorowi szkoły itd.
 - 7) przeprowadzenie konkursu zgodnie z *Regulaminem Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2018/2019*, w tym zapewnienie warunków samodzielnej, spokojnej pracy uczestnikom,
 - 8) ogłoszenie wyników stopnia szkolnego konkursu w formie komunikatu, w wersji papierowej lub elektronicznej w ciągu 3 dni roboczych od daty przeprowadzenia stopnia szkolnego konkursu w dostępny dla uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) sposób,
 - 9) wypełnienie protokołu *on-line* (wzór stanowi zał. nr 2 do Regulaminu), w terminie do 7 dni od daty przeprowadzenia stopnia szkolnego, a następnie wydrukowanie wygenerowanego na platformie protokołu. Dane osobowe uczniów wprowadzone do protokołu stanowią *Bazę Konkursową* (wzór stanowi zał. nr 2a do Regulaminu). Protokół *on-line* dostępny jest pod adresem konkursy.ko.poznan.pl po zalogowaniu poprzez wpisanie identyfikatora. Wypełnione protokoły *on-line* po wyznaczonym terminie nie będą brane pod uwagę. Dyrektor szkoły przyjmuje odpowiedzialność za prawidłowość wprowadzonych danych osobowych ucznia do *Bazy Konkursowej*,
 - 10) przesłanie/przekazanie protokołu z prac Szkolnej Komisji Konkursowej (kopia) wraz z kartą zgłoszenia ucznia (oryginał), oświadczeniem dotyczącym ochrony danych osobowych (oryginał), wyrażeniem zgody na upublicznianie danych uczniów zakwalifikowanych do stopnia rejonowego, do przewodniczącej

Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia stopnia rejonowego konkursu,

- 11) gromadzenie, przechowywanie i zabezpieczenie dokumentacji konkursowej obejmującej: listy uczestników konkursu, powołanie Szkolnej Komisji Konkursowej, prace konkursowe uczniów, protokół z prac Szkolnej Komisji Konkursowej i inne dokumenty.

Rozdział 3 **STOPIEŃ REJONOWY**

- §28. Stopień rejonowy Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego odbędzie się w dniu **5 grudnia 2018 r. (środa) o godz. 14⁰⁰**.
- §29. Stopień rejonowy przygotowują i przeprowadzają zgodnie z harmonogramem Rejonowe Komisje Konkursowe powołane przez przewodniczących Wojewódzkich Komisji Konkursowych za zgodą Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Adresy szkół, w których będą przeprowadzane stopnie rejonowe zostaną opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce *Rodzice i uczniowie/Konkursy, olimpiady, projekty/Konkursy przedmiotowe organizowane przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty* na 2 tygodnie przed terminem konkursu.
- §30. Czas przeznaczony na rozwiązywanie zadań wynosi **90 minut**.
- §31. Do stopnia wojewódzkiego kwalifikuje się uczeń, który otrzymał na stopniu rejonowym **minimum 42 na 50** możliwych do zdobycia punktów (tj. 84%).
- §32. 1. Do zadań przewodniczącego Rejonowej Komisji Konkursowej należy:
- 1) odebranie, na 1 dzień przed stopniem rejonowym konkursu, testów wraz ze schematem oceniania, z Kuratorium Oświaty w Poznaniu (Wydział Rozwoju Edukacji) lub właściwej terytorialnie Delegatury Kuratorium Oświaty w Poznaniu; zabezpieczenie i przechowywanie ww. materiałów,
 - 2) przeprowadzenie kodowania prac konkursowych uczestników,
 - 3) zapewnienie uczestnikom odpowiednich warunków pracy, przestrzeganie ustalonych zasad organizacyjnych i regulaminowych w miejscu przeprowadzenia stopnia rejonowego konkursu,
 - 4) kierowanie pracami komisji w celu zapewnienia rzetelnej analizy i sprawiedliwej oceny prac konkursowych uczniów zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu; każda praca powinna być czytelnie podpisana przez członka Rejonowej Komisji Konkursowej sprawdzającego pracę i przewodniczącego Rejonowej Komisji Konkursowej,
 - 5) rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu i ocenieniu przez Rejonową Komisję Konkursową,
 - 6) wprowadzenie do *Bazy Konkursowej* wyników stopnia rejonowego i przesłanie uzupełnionej *Bazy Konkursowej* (wzór stanowi zał. nr 3a do Regulaminu), w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia stopnia rejonowego,
 - 7) sporządzenie w formie pisemnej i elektronicznej protokołu z prac Rejonowej Komisji Konkursowej według wzoru stanowiącego zał. nr 3 do Regulaminu.
 - 8) przesłanie do Kuratorium Oświaty w Poznaniu, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia stopnia rejonowego protokołu z przebiegu stopnia rejonowego oraz *Bazy Konkursowej* drogą pocztową na adres:

Kuratorium Oświaty w Poznaniu
ul. Kościuszki 93

- 61-716 Poznań** (z dopiskiem na kopercie wskazującym nazwę konkursu); przesłane dokumenty powinny być należycie ostemplowane pieczętą szkoły i podpisane przez wszystkich członków Rejonowej Komisji Konkursowej,
- 9) ogłoszenie wyników w ciągu 3 dni roboczych od daty przeprowadzenia stopnia rejonowego konkursu w formie elektronicznej poprzez umieszczenie wykazu uczniów na stronie internetowej szkoły, w której odbył się stopień rejonowy (lista uczniów powinna być zakodowana),
 - 10) przesłanie/przekazanie prac uczniów zakwalifikowanych do stopnia wojewódzkiego, wraz z kartą zgłoszenia ucznia (oryginał), oświadczeniem dotyczącym ochrony danych osobowych (oryginał), wyrażeniem zgody na upublicznianie danych (oryginał) oraz protokołem z prac Rejonowej Komisji Konkursowej (kopia) do przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia stopnia rejonowego konkursu,
 - 11) uporządkowanie, zabezpieczenie i przekazanie prac uczniów niezakwalifikowanych do stopnia wojewódzkiego wraz z kopią protokołu dyrektorowi szkoły, w której odbył się stopień rejonowy konkursu.

Rozdział 4 STOPIEŃ WOJEWÓDZKI

- §33. Stopień wojewódzki Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego odbędzie się w dniu **2 marca 2019 r. (sobota) o godz. 10⁰⁰**. Wykaz miejsc przeprowadzenia stopni wojewódzkich konkursów opublikowany zostanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu w zakładce *Rodzice i uczniowie/Konkursy, olimpiady, projekty/Konkursy przedmiotowe organizowane przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty* na 2 tygodnie przed terminem konkursu.
- §34. Stopień wojewódzki organizuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.
- §35. Przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Konkursu Biologicznego dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów jest pani Ewa Zaran-Jaszczak.
- §36. Czas przeznaczony na rozwiązanie zadań wynosi **90 minut**.
- §37. Wyniki konkursu ogłaszane są w formie komunikatu, w wersji elektronicznej, w ciągu 3 dni roboczych od daty przeprowadzenia stopnia wojewódzkiego konkursu.
- §38. Finalistą konkursu zostaje uczestnik stopnia wojewódzkiego, który otrzyma **minimum 26 na 50** możliwych do zdobycia punktów (tj. 52%). W przypadku, gdy żaden uczestnik konkursu nie uzyska minimum 26 punktów, tytuł finalisty otrzyma do 25% uczestników stopnia wojewódzkiego z najwyższymi wynikami. Decyzję o poszerzeniu listy finalistów podejmuje Wielkopolski Kurator Oświaty.
- §39. Laureatem Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego zostaje uczestnik stopnia wojewódzkiego, który otrzyma **minimum 45 na 50** możliwych do zdobycia punktów (tj. 90%). W przypadku, gdy żaden uczestnik konkursu nie uzyska minimum 45 punktów, tytuł laureata otrzyma do 25% uczestników stopnia wojewódzkiego z najwyższymi wynikami. Decyzję o poszerzeniu listy laureatów podejmuje Wielkopolski Kurator Oświaty.
- §40. 1. Do zadań przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej należy:
 - 1) odebranie, **na 1 dzień przed konkursem**, z Kuratorium Oświaty w Poznaniu testów wraz ze schematem oceniania, ich przechowanie i zabezpieczenie do dnia przeprowadzenia stopnia wojewódzkiego konkursu,

- 2) przeprowadzenie kodowania prac konkursowych uczestników,
- 3) kierowanie pracami Wojewódzkiej Komisji Konkursowej; zapewnienie należytych warunków pracy dla uczestników, przestrzeganie ustalonych zasad organizacyjnych i regulaminowych,
- 4) kierowanie pracami komisji w celu zapewnienia rzetelnej analizy i sprawiedliwej oceny prac konkursowych uczniów zgodnie z kryteriami opracowanymi przez autora testu, każda praca powinna być czytelnie podpisana przez członka Wojewódzkiej Komisji Konkursowej sprawdzającego pracę i przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej,
- 5) rozkodowanie prac po ich sprawdzeniu i ocenieniu przez Wojewódzką Komisję Konkursową,
- 6) sporządzenie protokołu z przebiegu stopnia wojewódzkiego wraz z wykazem laureatów i finalistów według wzoru stanowiącego zał. nr 4, 4a i 4b.
- 7) wprowadzenie do *Bazy Konkursowej* wyników stopnia wojewódzkiego i przesłanie uzupełnionej *Bazy Konkursowej*, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia stopnia wojewódzkiego,
- 8) przesłanie do Kuratorium Oświaty w Poznaniu, w ciągu 7 dni od dnia przeprowadzenia stopnia wojewódzkiego protokołu z przebiegu stopnia wojewódzkiego oraz *Bazy Konkursowej* drogą pocztową na adres:
Kuratorium Oświaty w Poznaniu
ul. Kościuszki 93
61-716 Poznań (z dopiskiem na kopercie wskazującym nazwę konkursu),
- 9) ogłoszenie wyników w ciągu 3 dni roboczych od daty przeprowadzenia stopnia wojewódzkiego konkursu, w formie elektronicznej poprzez umieszczenie wykazu uczniów na stronie internetowej szkoły, w której odbył się stopień wojewódzki (lista uczniów powinna być zakodowana),
- 10) uporządkowanie, zabezpieczenie i przekazanie prac konkursowych wraz z kopią protokołu dyrektorowi szkoły, w której przeprowadzony został stopień wojewódzki konkursu,
- 11) rozpatrywanie, wraz z innymi członkami komisji, odwołań i zażaleń związanych z organizacją i przebiegiem stopni rejonowego i wojewódzkiego,
- 12) niezwłoczne przekazanie protokołu z rozpatrzenia odwołań dotyczących przebiegu konkursu do Wojewódzkiego Koordynatora ds. konkursów.
- 13) przekazanie Wojewódzkiemu Koordynatorowi ds. konkursów w terminie do 7 dni od dnia zakończenia konkursu dokumentacji statystycznej (na nośniku elektronicznym i papierowym) uwzględniającej liczbę wszystkich uczniów uczestniczących w konkursach wg tabeli stanowiącej zał. nr 5a i 5b do Regulaminu.

Dział II

TRYB ODWOŁAWCZY

- §41. 1. Odwołania dotyczące organizacji i przebiegu konkursu mogą składać rodzice (prawni opiekunowie) uczestników konkursu w ciągu 3 dni od daty ogłoszenia wyników konkursu:
- 1) po stopniu szkolnym do przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej,
 - 2) po stopniu rejonowym i wojewódzkim do przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji Konkursowej, na adres e-mail ewa.zaran-jaszczak@sp1.poznan.pl

2. Odwołania muszą zawierać: imię i nazwisko osoby składającej pismo, adres (kod pocztowy, miejscowość, ulica, nr domu) oraz dokładne dane uczestnika konkursu (imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, nazwa szkoły).
- §42. Odwołania wniesione z naruszeniem § 41 nie będą rozpatrywane.
- §43. Właściwa Komisja Konkursowa niezwłocznie rozpatruje odwołania nie dłużej niż w ciągu 14 dni od dnia przeprowadzenia konkursu, a jej decyzja jest ostateczna.
- §44. Protokół z rozpatrywania wniesionych odwołań sporządza przewodniczący właściwej komisji wg wzoru stanowiącego zał. nr 6 do Regulaminu. Protokół z rozpatrzenia odwołań po stopniu szkolnym przekazuje się elektronicznie przewodniczącemu Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
- §45. Ostateczne decyzje w sprawach spornych nieobjętych regulaminem podejmuje przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.

Dział III WGLĄD DO PRAC

- §46. Na wniosek złożony do przewodniczącego Komisji Konkursowej przez rodziców (prawnych opiekunów) uczestników konkursu sprawdzona i oceniona praca może być udostępniona do jednokrotnego wglądu lub jednokrotnego wykonania fotografii, w ciągu 3 dni od ogłoszenia wyników (po okazaniu legitymacji przez ucznia i dowodu osobistego przez rodzica), przez przewodniczącego lub osobę przez niego wyznaczoną, po wcześniejszym umówieniu się z przewodniczącym Komisji Konkursowej. Prawo wglądu do pracy lub wykonania fotografii mają jedynie uczeń w obecności rodziców (opiekunów prawnych) lub rodzice (opiekunowie prawni) ucznia. Czas wglądu do pracy określa przewodniczący lub osoba przez niego wyznaczona.

DZIAŁ IV ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH STOPNIACH KONKURSU

ZAKRES WIEDZY

- §47. 1. Na wszystkich etapach Konkursu obowiązuje zakres wiedzy określony podstawą programową z biologii dla III etapu edukacyjnego - gimnazjum (*rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół; Dz. U. z 2012 r., poz. 977, z późn. zm.*)
2. W podstawie zawarte są również i obowiązują treści z edukacji prozdrowotnej i ekologicznej, a także standardy wymagań egzaminacyjnych z części matematyczno-przyrodniczej.
- 3. a. Stopień szkolny**
- 1) Pierwiastki i związki chemiczne budujące organizmy - podstawowe grupy związków chemicznych występujących w organizmach (węglowodany, białka, tłuszcze, kwasy nukleinowe, witaminy, sole mineralne - mikroelementy i makroelementy) oraz ich funkcje.

- 2) Pozyskiwanie i wykorzystywanie energii na przykładzie procesu fotosyntezy, oddychania tlenowego i fermentacji - z uwzględnieniem fermentacji mlekowej i alkoholowej. Substraty i produkty tych procesów oraz warunki ich przebiegu.
- 3) Cechy odróżniające organizmy samożywne od cudzożywnych.
- 4) Budowa, funkcjonowanie, porównanie i rozróżnianie komórek: roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej oraz grzybowej.
- 5) Budowa i rola struktur komórkowych. Proces plazmolizy i deplazmolizy.
- 6) Wirusy jako bezkomórkowe formy życia.
- 7) Tkanki roślinne i zwierzęce - budowa, znaczenie i rozpoznawanie.
- 8) Systematyka – zasady klasyfikacji, przegląd różnorodności organizmów oraz ich znaczenie. Zasady systemu klasyfikacji biologicznej (system jako sposób katalogowania organizmów, jednostki taksonomiczne, podwójne nazewnictwo).
- 9) Budowa i czynności życiowe grup zwierząt wymienionych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego oraz związek budowy z trybem życia i występowaniem w przyrodzie organizmów poszczególnych grup morfologiczno-ekologicznych (w tym organizmów: jednokomórkowych, wielokomórkowych lub tkankowych) na przykładzie poznanych parzydełkowców, płazińców, nicieni, pierścienic, stawonogów (skorupiaki, owady, pajęczaki), mięczaków i zwierząt kręgowych (ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków). Cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu oraz identyfikację nieznanego organizmu jako przedstawiciela jednej z wymienionych grup na podstawie obecności tych cech.
- 10) Przystosowanie do pasożytniczego trybu życia. Profilaktyka chorób pasożytniczych człowieka.
- 11) Budowa i funkcjonowanie organizmu roślinnego na przykładzie rośliny okrytozalążkowej. Porównanie roślin jednoliściennych i dwuliściennych. Cykl rozwojowy rośliny okrytozalążkowej (zapylenie, podwójne zapłodnienie, warunki konieczne do procesu kiełkowania. Budowa zarodka i nasienia, sposób rozsiewania nasion). Budowa, funkcje i modyfikacje organów roślin okrytozalążkowych. Regulatory wzrostu i rozwoju roślin. Ruchy roślin.
- 12) Cechy morfologiczne glonów oraz roślin lądowych (mchów, widłaków, skrzypów, paproci, nagozalążkowych i okrytozalążkowych), cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do wymienionych wyżej grup. Związek budowy z trybem życia i występowaniem w przyrodzie.
- 13) Rozpoznawanie rodzajów rodzimych roślin na podstawie ilustracji i ich cech charakterystycznych.
- 14) Znaczenie poznanych grzybów, roślin i zwierząt w środowisku i dla człowieka.
- 15) Znajomość wszystkich doświadczeń, badań i obserwacji zalecanych w podstawie programowej, znajomość metodyki przeprowadzania doświadczeń i obserwacji.
- 16) Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka:
 - hierarchiczna budowa organizmu,
 - budowa, rola i współdziałanie poszczególnych układów narządów: powłokowego, ruchu, pokarmowego, oddechowego, krążenia, odpornościowego, wydalniczego, nerwowego wraz z narządami zmysłów, hormonalnego i rozrodczego.

- 17) Higiena i czynniki wpływające na prawidłowe funkcjonowanie poszczególnych narządów i układów ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej.
- 18) Najważniejsze choroby wywoływane przez bakterie, pasożytnicze protisty, pasożyty zwierzęce i zasady profilaktyki tych chorób. Zatrucia pokarmowe (jad kiełbasiany, Salmonella) i zapobieganie im. Choroby nowotworowe, czynniki sprzyjające rozwojowi choroby, w tym niewłaściwa dieta, tryb życia, substancje psychoaktywne, promieniowanie UV. Przykłady chorób nowotworowych; podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych.
- 19) Wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych z uwzględnieniem: tytoniu, alkoholu, narkotyków i innych środków dopingujących oraz nadużywania kofeiny, teiny i niektórych leków.
- 20) Wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka (dwutlenek i tlenek węgla, dwutlenek siarki, pyły, tlenki azotu, węglowodory).

3. b. Stopień rejonowy - zakres wiadomości obowiązujący na stopniu szkolnym oraz następujące treści:

- 1) Ekologia. Czynniki środowiska - biotyczne i abiotyczne. Oddziaływania wewnątrzgatunkowe i międzygatunkowe. Cechy populacji. Zakres tolerancji organizmów na czynniki środowiska (temperaturę, wodę, zasolenie, światło). Steno- i eurybionty. Organizmy wskaźnikowe. Sukcesja i jej rodzaje.
- 2) Zależności pokarmowe - łańcuchy i sieci pokarmowe w ekosystemach. Zależność ofiara - drapieżnik.
- 3) Rola producentów, konsumentów i destruentów w obiegu materii i przepływie energii przez ekosystemy. Obieg węgla i azotu w przyrodzie.
- 4) Ochrona przyrody w Polsce i na świecie. Polskie parki narodowe i ich cechy charakterystyczne, w szczególności: symbole parków, położenie geograficzne, endemity, gatunki chronione.
- 5) Podstawowe pojęcia genetyki (fenotyp, genotyp, gen, allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność, gen sprzężony z płcią).
- 6) Cykl komórkowy. Przebieg oraz znaczenie mitozy i mejozy.
- 7) Struktura podwójnej helisy DNA i jej rola w przechowywaniu informacji genetycznej i powielaniu (replikacji), transkrypcja i translacja, czyli sposób zapisywania i odczytywania informacji genetycznej, kod genetyczny i jego cechy. Budowa chromosomu (chromatyd, centromer), autosomy i chromosomy płci.
- 8) Mutacje genowe i ich skutki. Mutacje chromosomowe (strukturalne i liczbowe) oraz ich skutki. Choroby genetyczne człowieka i ich diagnozowanie.
- 9) Dziedziczenie cech jednogenowych i dwugenowych, dziedziczenie grup krwi człowieka (układ AB0, czynnik Rh), posługiwanie się szachownicą Punnetta i interpretacja wyników.

3. c. Stopień wojewódzki - zakres wiadomości obowiązujący na stopniu szkolnym i rejonowym oraz następujące treści:

- 1) Ewolucja życia na Ziemi. Pojęcie ewolucji organizmów, źródła wiedzy o jej przebiegu, podstawowe dowody pośrednie i bezpośrednie, dobór naturalny i sztuczny – różnice i rola. Podobieństwa i różnice pomiędzy człowiekiem a innymi naczelnymi. Teoria ewolucji Lamarcka i Darwina.
- 2) Globalne i lokalne problemy środowiska, w tym przyczyny i skutki globalnego ocieplenia klimatu, segregowanie odpadów, postępowanie z odpadami niebezpiecznymi, ograniczenie zużycia energii, wody, surowców i wytwarzania odpadów. Wpływ zanieczyszczeń powietrza na środowisko (dwutlenek i tlenek węgla, dwutlenek siarki, pyły, tlenki azotu, freon).
- 3) Zanieczyszczenie i ochrona powietrza, wody i gleby (obieg zamknięty, rodzaje zanieczyszczeń, rodzaje oczyszczalni, klasy czystości wody).

ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI

- §48. 1. Na wszystkich etapach Konkursu obowiązuje zakres umiejętności określonych podstawą programową z biologii dla III etapu edukacyjnego - gimnazjum (*rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół; Dz. U. z 2012 r., poz. 977, z późn. zm.*)
2. Uczeń szczególnie powinien wykazać się umiejętnościami:
- 1) Posługiwania się podstawową terminologią biologiczną;
 - 2) Opisywania, porządkowania i rozpoznawania organizmów; wyjaśniania zjawisk i procesów biologicznych zachodzących w wybranych organizmach i w środowisku;
 - 3) Posługiwania się prostym kluczem do oznaczania organizmów;
 - 4) Przedstawiania i wyjaśniania zależności między organizmem a środowiskiem;
 - 5) Wskazywania ewolucyjnych źródeł różnorodności biologicznej;
 - 6) Planowania, przeprowadzania i dokumentowania obserwacji oraz prostych doświadczeń biologicznych, w tym określania warunków doświadczenia; rozróżniania próby kontrolnej i badawczej; formułowania wniosków, określania problemu badawczego i formułowania hipotezy;
 - 7) Przeprowadzania obserwacji mikroskopowych preparatów świeżych i trwałych;
 - 8) Wykorzystywania różnorodnych źródeł i metod pozyskiwania informacji, w tym technologii informacyjno - komunikacyjnej;
 - 9) Odczytywania, analizowania, interpretowania i przetwarzania informacji tekstowych, graficznych oraz liczbowych, a także interpretowania pojęć biologicznych;
 - 10) Wyjaśniania zależności przyczynowo - skutkowych między faktami;
 - 11) Formułowania i przedstawiania opinii związanych z omawianymi zagadnieniami biologicznymi;
 - 12) Analizowania związków pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia (prawidłowa dieta, aktywność ruchowa, badania profilaktyczne) oraz rozpoznawania sytuacji wymagających konsultacji lekarskiej.

**WYKAZ LITERATURY PRZYGOTOWUJĄCEJ DO UDZIAŁU W KONKURSIE
ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIELA I UCZNIĄ**

§49. 1. Literatura podstawowa na stopień szkolny, rejonowy i wojewódzki

- 1) Podręczniki szkolne wraz z płytami CD, zeszyty ćwiczeń do biologii klasa I – III gimnazjum, dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN, z uwzględnieniem zadań i pytań o charakterze problemowym i twórczym.
- 2) Ryszard Aleksandrowicz *Mały atlas anatomiczny*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa (bez nazw łacińskich).
- 3) Atlas anatomiczny *Tajemnice ciała*, Nowa Era, 2008.
- 4) E-podręczniki.pl dla uczniów gimnazjum.
- 5) E. Bonar, W. Krzeszowiec - Jeleń, S. Czachorowski *Biologia na czasie - podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych. Zakres podstawowy*. Nowa Era, Warszawa, 2012-2015.

2. Literatura uzupełniająca:

- 1) Poziomek U., Sielatycka M., *Doświadczenia. Biologia w gimnazjum* WSiP, Warszawa, 2010.
- 2) red. Maćkowiak M., Michalak A. *Biologia. Jedność i różnorodność*. Wydawnictwo Szkolne PWN:
- 3) Solomon E.P., Berg L.R., Martin D.W., *Biologia*. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa, 2016.
- 4) *Egzamin gimnazjalny Vademecum Biologia*, Operon, 2016 lub wcześniejsze.
- 5) Adamaszek Z., *Laboratorium w szufladzie. Anatomia człowieka.*, PWN, 2018.

*Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji
Konkursu Biologicznego*

Ewa Zaran-Jaszczak